

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

НАКАЗ

09 08 20 24

м. Київ

№ 1420

**Про внесення змін до типової
освітньої програми для 5 – 9
класів закладів загальної
середньої освіти**

Відповідно до частини другої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», пункту 8 Положення про Міністерство освіти і науки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 16 жовтня 2014 року № 630 (зі змінами),

НАКАЗУЮ:

1. Внести зміни до Типової освітньої програми для 5 – 9 класів закладів загальної середньої освіти, затвердженої наказом Міністерства освіти і науки України від 19.02.2021 № 235, виклавши її у новій редакції, що додається.
2. Органам управління у сфері освіти і науки обласних, Київської міської державних адміністрацій довести цей наказ до відома керівників закладів загальної середньої освіти.
3. Департаменту забезпечення документообігу, контролю та інформаційних технологій (Єрмо І.) зробити в установленому порядку відмітку у справах архіву.
4. Контроль за виконанням цього наказу покласти на заступника Міністра Сташківа А.

Міністр

Оксен ЛІСОВИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Наказ Міністерства освіти

і науки України

19.02.2021 № 235

**(в редакції наказу Міністерства
освіти і науки України**

09.08.2024 № 1120

Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти

1. Загальні положення

Згідно із Законом України «Про повну загальну середню освіту» Типова освітня програма — це документ, що містить комплекс освітніх компонентів, які забезпечують досягнення учнями й ученицями результатів навчання, визначених державним стандартом (стандартом спеціалізованої освіти) для відповідного рівня повної загальної середньої освіти.

Типова освітня програма для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі — Типова освітня програма) застосовується для:

закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою;

закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою, та закладів загальної середньої освіти, у яких є класи (групи) з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини.

Типова освітня програма розроблена на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі — Державний стандарт), затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 30 вересня 2020 року № 898, зі змінами, затвердженими постановою Кабінету Міністрів України від 30 серпня 2022 року № 972.

У цій Типовій освітній програмі терміни вжито в значенні, наведеному в Законах України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», інших нормативно-правових актах.

Типова освітня програма окреслює обов'язкові та рекомендовані підходи до розроблення закладами загальної середньої освіти та використання ними в освітній діяльності освітніх програм на кожному циклі (адаптаційний цикл та цикл базового предметного навчання) базової середньої освіти.

Типова освітня програма визначає:

вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою базової середньої освіти;

загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання.

Типова освітня програма містить:

варіанти типових навчальних планів;
 перелік модельних навчальних програм;
 рекомендовані форми організації освітнього процесу;
 опис інструментарію оцінювання.

У Типовій освітній програмі враховані гарантовані державою права щодо академічної, організаційної, фінансової та кадрової автономії закладів освіти, а також права педагогічних працівників на академічну свободу.

Відповідно до Державного стандарту метою базової середньої освіти є розвиток природних здібностей, інтересів, обдарувань учнівства, формування компетентностей, необхідних для їх соціалізації та громадянської активності, свідомого вибору подальшого життєвого шляху та самореалізації, продовження навчання на рівні профільної освіти або здобуття професії, виховання відповідального, шанобливого ставлення до родини, суспільства, навколишнього природного середовища, національних та культурних цінностей українського народу.

Для реалізації мети базової середньої освіти, а також належної організації освітнього процесу кожен заклад освіти розробляє та використовує в освітній діяльності освітню програму. Вона може бути розроблена окремо для кожного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти або ж бути наскрізною, розробленою для декількох рівнів освіти. Відповідне рішення ухвалює педагогічна рада закладу освіти.

Освітня програма закладу загальної середньої освіти, розроблена на основі Типової освітньої програми, відповідно до частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту», має:

відповідати структурі Типової освітньої програми та визначеним нею вимогам до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою закладу освіти;

визначати (в обсязі не меншому, ніж встановлено Типовою освітньою програмою) загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі та циклі базового предметного навчання (в годинах), його розподіл між освітніми галузями за роками навчання;

містити навчальний план, що ґрунтується на одному з варіантів типових навчальних планів Типової освітньої програми;

містити перелік модельних навчальних програм, які використовує заклад освіти в освітньому процесі, та/або навчальних програм, затверджених педагогічною радою, що мають містити опис результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів в обсязі не меншому, ніж встановлено відповідними модельними навчальними програмами;

опис форм організації освітнього процесу та інструментарію оцінювання.

Освітні програми закладів загальної середньої освіти, згідно з частиною четвертою статті 7 Закону України «Про освіту», частиною дев'ятою статті 5 Закону України «Про повну загальну середню освіту», можуть передбачати викладання одного чи декількох навчальних предметів, інтегрованих курсів поряд із державною мовою англійською чи іншою офіційною мовою

Європейського Союзу. При цьому в освітньому процесі можуть бути використані методи та прийоми двомовної та багатомовної освіти.

Освітня програма закладу освіти може містити інші складники, що враховують специфіку та особливості освітньої діяльності закладу освіти.

2. Вимоги до осіб, які можуть розпочати навчання за освітньою програмою

Навчання за освітньою програмою базової середньої освіти можуть розпочинати учні й учениці, які на момент зарахування (переведення) до закладу загальної середньої освіти, що забезпечує здобуття відповідного рівня повної загальної середньої освіти, досягли результатів навчання, визначених у Державному стандарті початкової освіти, що підтверджено відповідним документом (свідоцтвом досягнень, свідоцтвом про початкову освіту).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти, які в умовах воєнного стану вимушено виїхали за межі України та повернулися в Україну, здійснюється в порядку, визначеному педагогічною радою закладу освіти, із урахуванням рекомендацій Міністерства освіти і науки України (наказ МОН від 02.08.2024 № 1093).

Визнання результатів навчання здобувачів освіти із числа внутрішньо переміщених осіб може бути здійснено на основі довідки або іншого документа, виданого закладом освіти, у якому дитина здобувала освіту за місцем тимчасового перебування.

У разі відсутності результатів річного оцінювання з будь-яких навчальних предметів за рівень початкової освіти учні повинні пройти відповідне оцінювання впродовж першого семестру навчального року.

3. Загальний обсяг навчального навантаження на адаптаційному циклі базової середньої освіти та циклі базового предметного навчання базової середньої освіти, його розподіл між освітніми галузями за роками навчання

Загальний обсяг навчального навантаження для учнів й учениць 5–6 класів (адаптаційний цикл базової середньої освіти) та 7–9 класів (цикл базового предметного навчання базової середньої освіти) закладів загальної середньої освіти сформовано для:

закладів з навчанням українською мовою (додаток 1);

класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (додаток 2).

Розподіл навчального навантаження здійснено за освітніми галузями та роками навчання. Мінімальну й максимальну кількість навчальних годин за освітніми галузями й роками навчання визначено відповідно до базових навчальних планів базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

4. Типові навчальні плани

Типові навчальні плани базової середньої освіти розроблено для: закладів з навчанням українською мовою (додаток 3); класів (груп) з навчанням мовою корінного народу або національної меншини чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини (додаток 4).

Типові навчальні плани містять:

орієнтовний перелік навчальних предметів та інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також орієнтовний перелік міжгалузевих інтегрованих курсів;

розподіл навчального навантаження за роками навчання між навчальними предметами / інтегрованими курсами;

години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами (це різниця між сумарною мінімальною кількістю годин, визначеною Державним стандартом для відповідного року навчання, і гранично допустимим річним навчальним навантаженням). Навчальне навантаження в типових навчальних планах орієнтоване на визначений базовим навчальним планом Державного стандарту діапазон мінімальної та максимальної кількості годин у межах кожної освітньої галузі на адаптаційному та предметному циклах навчання базової середньої освіти.

Кількість годин на вивчення окремих навчальних предметів та інтегрованих курсів у типовому навчальному плані орієнтована на мінімальну кількість навчальних годин, визначену базовим навчальним планом базової середньої освіти (додаток 23 Державного стандарту).

У типовому навчальному плані визначено години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами, які можна:

перерозподіляти між різними освітніми галузями, урахувавши особливості організації освітнього процесу в закладі освіти й індивідуальні освітні потреби здобувачів освіти;

використовувати для вибіркового освітніх компонентів (курсів за вибором (факультативних курсів), міжгалузевих інтегрованих курсів), проєктної діяльності, проведення індивідуальних консультацій і групових занять.

Заклад освіти розробляє навчальний план як частину освітньої програми закладу освіти на основі одного з варіантів типових навчальних планів цієї типової освітньої програми.

Заклад освіти визначає перелік навчальних предметів та/або інтегрованих курсів для реалізації кожної освітньої галузі, а також навчальні предмети / інтегровані (зокрема міжгалузеві) курси вибіркового освітнього компонента з урахуванням освітніх потреб учнівства, що відображається в навчальному плані освітньої програми закладу освіти.

Заклад освіти може додавати в навчальний план вибіркові освітні компоненти, що не вказані в Типовій освітній програмі. Для цих освітніх компонентів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» /

«Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку, або на основі модельних розробляє навчальні програми, які затверджує педагогічна рада закладу освіти.

Керуючись пунктом 26 Державного стандарту, заклад освіти визначає:

кількість навчальних годин на вивчення кожної освітньої галузі в межах кількості годин, визначених Типовою освітньою програмою для відповідної освітньої галузі (додатки 1, 2);

кількість навчальних годин на вивчення окремих освітніх компонентів галузі в межах навчальних годин, визначених освітньою програмою закладу для відповідної освітньої галузі;

кількість навчальних годин на вивчення вибіркового освітнього компонента у межах годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами заклад освіти може використовувати для збільшення кількості годин на обов'язкові освітні компоненти (навчальні предмети / інтегровані курси) до *максимальної кількості годин* для відповідної освітньої галузі (згідно з додатками 1, 2) або перерозподіляти їх на вибірково освітні компоненти та/або для проведення індивідуальних консультацій і групових занять, зокрема для подолання втрат у навчанні.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей у навчальному плані закладу загальної середньої освіти не повинна перевищувати загальну річну кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначену базовим навчальним планом, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Рішення про перерозподіл годин між освітніми галузями, навчальними предметами та/або інтегрованими курсами ухвалює педагогічна рада, яка затверджує освітню програму закладу освіти.

5. Модельні навчальні програми

Усі обов'язкові результати навчання, визначені Державним стандартом базової середньої освіти в межах певної освітньої галузі, можуть бути реалізовані одним чи кількома навчальними предметами / інтегрованими курсами, для кожного з яких має бути створена модельна навчальна програма.

Модельна навчальна програма (далі – МНП) – документ, що визначає орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання, зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, рекомендовані для використання в освітньому процесі.

Модельні навчальні програми розробляють для всього рівня базової середньої освіти (5–9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5–6 класи) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи).

Рекомендацією для використання модельної навчальної програми в освітньому процесі закладів освіти, що забезпечують здобуття повної

загальної середньої освіти, є надання грифа «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України».

Вимоги до МНП визначені в додатку 6.

Поданий у додатку 5 перелік МНП є базовим і може бути доповнений іншими МНП, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку.

Спираючись на МНП, заклад освіти може розробляти навчальні програми предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих (зокрема міжгалузевих) курсів, що мають містити опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж визначено Державним стандартом та/або відповідними МНП. Формування змісту навчальних предметів, білінгвальних курсів, інтегрованих курсів може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей, однієї освітньої галузі або її окремих складників.

Навчальні програми, розроблені на основі МНП, затверджує педагогічна рада закладу освіти.

6. Рекомендовані форми організації освітнього процесу

Освітній процес організують у безпечному освітньому середовищі та здійснюють із урахуванням вікових особливостей, фізичного, психічного й інтелектуального розвитку дітей, їхніх особливих освітніх потреб.

Форми організації освітнього процесу визначає педагогічна рада закладу освіти та відображає їх в освітній програмі закладу освіти. Вибір форм залежить від наявності необхідних ресурсів (матеріально-технічного, кадрового, навчально-методичного, інформаційного забезпечення освітньої діяльності тощо), а також форм здобуття освіти.

За потреби заклад освіти може організувати здобуття освіти за індивідуальною освітньою траєкторією. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується з урахуванням необхідних для цього ресурсів, наявних у закладі (зкладах) освіти та інших суб'єктів освітньої діяльності, зокрема тих, що забезпечують здобуття освіти за мережевою формою здобуття освіти. Індивідуальна освітня траєкторія учня чи учениці реалізується на підставі індивідуальної програми розвитку, індивідуального навчального плану, який розробляють педагогічні працівники у взаємодії з учнем чи ученицею та/або його чи її батьками (особами, які їх замінюють); його схвалює педагогічна рада закладу освіти, затверджує керівник і підписують батьки (особи, які їх замінюють).

З метою належної організації освітнього процесу в закладах загальної середньої освіти формують класи та/або групи, зокрема спеціальні, інклюзивні, з дистанційною, вечірньою формою здобуття освіти, із навчанням мовою корінного народу чи національної меншини України поряд із державною мовою.

Учні, які належать до національних меншин України, мови яких є офіційними мовами Європейського Союзу, та реалізують право на навчання

відповідними мовами в державних, комунальних чи корпоративних закладах освіти, можуть здобувати базову середню освіту відповідними мовами національних меншин, за винятком навчальних предметів / інтегрованих курсів, пов'язаних із вивченням української мови, української літератури та історії України, які вивчають державною мовою.

В освітньому процесі мова національних меншин (так само, як і національна символіка кожної національної меншин (спільноти) може використовуватися в закладі освіти, у якому є класи (групи) з навчанням мовами національних меншин, які є офіційними мовами Європейського Союзу, на перервах, під час церемонії першого дзвінка, проведенні гуртків, концертів, флешмобів, інших заходів, зустрічей, засідань тощо, у процесі створення іміджу закладу, зокрема на його вебсайті.

7. Опис інструментарію оцінювання

Оцінюванню підлягають результати навчання з навчальних предметів, інтегрованих курсів обов'язкового освітнього компонента типового навчального плану. Оцінювання результатів навчання предметів / інтегрованих курсів вибіркового освітнього компонента здійснюється за рішенням педагогічної ради закладу освіти.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюється згідно з вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначених Державним стандартом на основі компетентнісного підходу.

Результати оцінювання виражаються в балах (від 1 до 12) та/або в оцінювальних судженнях. Оцінювання здійснюють за визначеними критеріями, які дають змогу встановити відповідність між вимогами до обов'язкових результатів навчання, визначеними Державним стандартом, і фактичними результатами навчання, яких досягли учні й учениці.

Оцінювання відповідності результатів навчання учнів й учениць, які завершили здобуття базової середньої освіти, вимогам Державного стандарту здійснюється шляхом державної підсумкової атестації в установленому законодавством порядку.

Оцінювання результатів навчання учнівства з навчальних предметів, інтегрованих курсів здійснюють відповідно до загальних критеріїв оцінювання та галузевих критеріїв, у яких ураховано характеристики груп загальних результатів навчання відповідної освітньої галузі.

Оцінювання здійснюють із застосуванням завдань різних когнітивних рівнів: на відтворення знань, на розуміння, на застосування в стандартних і змінених навчальних ситуаціях, уміння висловлювати власні судження, ставлення тощо.

Частотність і процедури проведення оцінювання, а також види діяльності, результати яких підлягають оцінюванню, педагоги визначають з урахуванням дидактичної мети, особливостей змісту навчального предмета / інтегрованого курсу та з урахуванням етапу опанування програмовим матеріалом у цілому та етапу опанування очікуваним результатом навчання зокрема.

Технології та підходи до оцінювання в різних класах закладу загальної середньої освіти можуть мати відмінності, що спрямовані на реалізацію освітньої програми закладу освіти.

Оцінювання результатів навчання учнівства здійснюють відповідно до вимог Державного стандарту базової середньої освіти та створених на його основі МНП із застосуванням різних способів і засобів для визначення рівня досягнення результатів навчання для певної групи результатів або її складників, а також змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом).

Оцінювання результатів навчання здійснюють із застосуванням таких способів і засобів:

усного (опитування індивідуальне, групове тощо);

письмового (окремі навчальні завдання, зокрема тестові з використанням ІТ, перекази тощо, а також діагностувальні роботи, диктанти й ін.);

практичного (дослід, практична робота, навчальний проєкт, учнівське портфоліо, спостереження, робота з картами, заповнення таблиць, побудова схем, моделей з використанням електронних засобів навчання тощо);

комплексного, що поєднує різні способи й засоби оцінювання, кілька змістових одиниць певної програмової теми / частини теми (якщо тема велика за обсягом) / кількох тем чи розділу і передбачають оцінювання (за кількома групами результатів або їх складниками).

Семестрове оцінювання здійснюють за групами результатів навчання, визначених Державним стандартом базової середньої освіти.

Річне оцінювання здійснюють на підставі семестрового за системою оцінювання, визначеною законодавством, а результати такого оцінювання відображають у свідоцтві досягнень, яке видають учневі чи учениці щороку.

Заклад освіти може самостійно визначати інструментарій, шкали оцінювання. У разі запровадження власної шкали оцінювання результатів навчання заклад освіти має визначити та оприлюднити правила переведення у 12-бальну шкалу оцінювання.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

Додаток 1
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 3)

Загальний обсяг навчального навантаження для закладів із навчанням українською мовою

Назва освітньої галузі	Кількість годин на тиждень і рік																	
	Навчальне навантаження	5 клас			6 клас			7 клас			8 клас			9 клас				
		мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі	мін	макс	різниця по галузі		
Мовно-літературна	на тиждень	10	13	3	10	13	3	9	12	3	8	12	4	8	12	4		
	на рік	350	455	105	350	455	105	315	420	105	280	420	140	280	420	140		
Математична	на тиждень	4	6	2	4	6	2	4	6	2	4	7	3	4	7	3		
	на рік	140	210	70	140	210	70	140	210	70	140	245	105	140	245	105		
Природнича	на тиждень	1,5	3	1,5	2	5	3	7	9	2	8	10	2	8	11	3		
	на рік	52,5	105	52,5	70	175	105	245	315	70	280	350	70	280	385	105		
Соціальна та здоров'язбережувальна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	3	2		
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	105	70		
Громадянська та історична	на тиждень	1	2	1	1,5	3	1,5	1,5	3	1,5	2	3	1	2	3	1		
	на рік	35	70	35	52,5	105	52,5	52,5	105	52,5	70	105	35	70	105	35		
Технологічна	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	2	1	1	2	1	1	2	1		

	на рік	35	105	70	35	105	70	35	70	35	70	35	70	35
Інформаційна	на тиждень	1	2	1	1	2	1	1	2	1	3	1,5	3	1,5
	на рік	35	70	35	35	70	35	35	70	35	105	52,5	105	52,5
Мистецька	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	3	2	1	1	2	1
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	105	70	35	35	70	35
Фізична культура ¹	на тиждень	3	3	0	3	3	0	3	3	0	3	0	3	0
	на рік	105	105	0	105	105	0	105	105	0	105	0	105	0
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	на тиждень	7,5			9,5			6,5				6,5		
	на рік	262,5			332,5			227,5				227,5		
Загальворічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34			35				36		
	на рік	1085			1190			1225				1260		
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28			31			32				33		
	на рік	980			1085			1120				1155		

1. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

	на рік	35	105	70	35	70	35	35	105	370	35	105	35	35	105	70
Інформатична	на тиждень	1	3	2	1	3	2	1	2	1	1,5	2	0,5	1,5	2	0,5
	на рік	35	105	70	35	105	70	35	70	35	52,5	70	17,5	52,5	70	17,5
Мистецька	на тиждень	1	2	1	1	2	1	1	3	2	1	3	2	1	2	1
	на рік	35	70	35	35	70	35	35	105	70	35	105	70	35	70	35
Фізична культура ¹	на тиждень	3	3	0	3	3	0	3	3	0	3	3	0	3	3	0
	на рік	105	105	0	105	105	0	105	105	0	105	105	0	105	105	0
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	на тиждень	6,5			8,5						6,5					
	на рік	227,5			297,5						227,5					
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи)	на тиждень	31			34						36					
	на рік	1085			1190						1260					
Гранично допустиме навчальне навантаження	на тиждень	28			31						33					
	на рік	980			1085						1155					

1. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

Додаток 3
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 4)

Типовий навчальний план для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням українською мовою

Пояснювальна записка

Кількість навчальних годин для вивчення української мови в навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення освітніх компонентів кожної освітньої галузі визначає заклад освіти самостійно в межах заданого діапазону (додаток 1 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – додаток 1)).

Сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані освітньої програми закладу на освітню галузь, не може перевищувати максимальну кількість годин, визначену в додатку 1 для цієї галузі.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом базової середньої освіти, із додержанням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці інтегровані курси вивчають за модельними навчальними програмами, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в устанавленому порядку, або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

У навчальному плані заклад освіти може поєднувати різні освітні компоненти, зокрема, включати в навчальний план лише окремі навчальні предмети або лише інтегровані курси, або поєднувати навчальні предмети та інтегровані курси.

У **мовно-літературній освітній галузі** для 5–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований мовно-літературний курс, іноземна мова;

варіант 2 – українська мова, інтегрований курс літератур, іноземна мова;

варіант 3 – українська мова, українська література, зарубіжна література, іноземна мова.

Друга іноземна мова (не менше ніж дві години на тиждень) може бути включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

У **математичній освітній галузі** для 7–9 класів може бути обрано інтегрований курс «Математика» або окремі навчальні предмети – алгебра і геометрія.

У **природничій освітній галузі** для 6 класу може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (за умови, що модельна навчальна програма цього курсу охоплює географічний складник) або інтегрований курс природничої освітньої галузі і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника).

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5–6 класах вивчається за однією з модельних навчальних програм («Пізнаємо природу», «Довкілля» «Природничі науки» тощо), що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 5 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти, далі – додаток 5).

У 7–9 класах може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі, зокрема «Природничі науки» (7–8 годин на тиждень) або окремі навчальні предмети – біологія, географія, фізика, хімія. Вивчення окремих навчальних предметів може бути доповнене інтегрованим курсом «Природничі науки» (2 години на тиждень), який сприятиме інтеграції знань і формуванню в учнівства цілісної наукової картини світу.

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5–7 класах реалізується через інтегрований курс (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо), який може бути доповнений одним із курсів соціального, емоційного та етичного спрямування за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами за умови, що для цих курсів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальні програми, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У 8–9 класах для реалізації мети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі поєднують такі обов'язкові освітні компоненти: інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо) і курс «Підприємництво і фінансова грамотність».

У **громадянській та історичній освітній галузі** для 6–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі;

варіант 2 – інтегрований курс історії та курс громадянської освіти;

варіант 3 – історія України, всевітня історія, громадянська освіта.

Правознавство є обов'язковим освітнім компонентом галузі в 9 класі.

Інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі вивчають за однією з модельних навчальних програм, що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і яка міститься в Переліку модельних навчальних програм цієї Типової освітньої програми (додаток 5).

Під час визначення кількості годин для вивчення освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі рекомендовано дотримуватися максимального показника, визначеного для цієї освітньої галузі в додатку 1.

Кількість навчальних годин, визначену в навчальному плані закладу освіти на вивчення вибіркового освітніх компонентів, не зараховують до максимального показника кількості годин, визначеного на ту чи іншу освітню галузь (додаток 1).

Заклад освіти може планувати вивчення певного навчального предмета або інтегрованого курсу концентровано. Навчальні предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень рекомендовано вивчати протягом одного семестру.

Назва освітньої галузі	Інтегровані курси	Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження					Кількість годин на тиждень з розрахунку мінімального навчального навантаження				
		5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас	5 клас	6 клас	7 клас	8 клас	9 клас
		Мовно-літературна	Інтегрований мовно-літературний курс	6,5	6,5	5,5	5	5	4	4	3
	Інтегрований курс літератур	2,5	2,5	2,5	2	2	1,5	1,5	1	1	1
							3,5	3,5	3	3	3
Математична	Математика	4	4	4	4	4		2,5	2,5	2,5	2,5
								1,5	1,5	1,5	1,5
Природнич	Інтегрований курс природничої освітньої галузі	1,5	1	7	8	8			2	2	2
	Природничі науки*								1	2	2
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі	1	1	1	0,5	0,5					
										0,5	0,5

Соціальна і здоров'язбережувальна	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5												
Технологічна																				
Природнича																				
Соціальна і здоров'язбережувальна	0,5	0,5																		
Години навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами	7,5	9,5	6,5	6,5	6,5	6,5	7,5	9,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5	6,5
Загальнорічна кількість навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу ва групи)	31	34	35	36	36	36	31	34	35	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36	36
Гранично допустиме навчальне навантаження	28	31	32	33	33	33	28	31	32	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33	33
Усього (без фізичної культури + фізична культура, без урахування поділу класів на групи)	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3	33+3	28+3	31+3	32+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3	33+3

*Друга іноземна мова, інтегрований курс «Природничі науки» у 7-9 класах, міжгалузеві інтегровані курси, курси соціального, емоційного та етичного спрямування впроваджуються за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

Тетяна БАЛАШОВА

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Додаток 4

до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (розділ 4)

Типовий навчальний план для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти з навчанням мовою корінного народу або національної меншини поряд з державною мовою чи з навчанням українською мовою та вивченням мови корінного народу або національної меншини

Пояснювальна записка

Кількість навчальних годин для вивчення української мови у навчальному плані закладу освіти відповідно до абзацу четвертого частини третьої статті 11 Закону України «Про повну загальну середню освіту» не може бути меншою, ніж у типовому навчальному плані.

Уроки з фізичної культури, згідно із частиною четвертою статті 26 Закону України «Про фізичну культуру і спорт», є обов'язковими і проводяться не менше трьох разів на тиждень, що відображається в навчальному плані закладу освіти для кожного класу. Години, передбачені для фізичної культури, не враховують під час визначення гранично допустимого навчального навантаження.

Кількість навчальних годин на вивчення освітніх компонентів кожної освітньої галузі визначає заклад освіти самостійно в межах заданого діапазону (додаток 2 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – додаток 2)).

Сумарна кількість годин, визначена в навчальному плані на освітню галузь, не може перевищувати максимальну кількість годин, визначену в додатку 2 для цієї освітньої галузі.

Сума годин на вивчення всіх освітніх галузей не повинна перевищувати загальнорічної кількості навчальних годин, що фінансуються з бюджету (без урахування поділу на групи), визначеної базовим навчальним планом базової середньої освіти, із дотриманням вимог гранично допустимого річного навчального навантаження.

Розподіл навчального навантаження між мовою корінного народу або національної меншини та іноземною мовою здійснює заклад освіти відповідно до пункту 27 Державного стандарту, що відображається в навчальному плані.

У закладах загальної середньої освіти можуть запроваджуватися як галузеві, так і міжгалузеві інтегровані курси, формування змісту яких може здійснюватися шляхом упорядкування в логічній послідовності результатів навчання кількох освітніх галузей або окремих їх складників. Ці інтегровані курси вивчаються за модельними навчальними програмами, які отримали гриф

«Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальними програмами, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в устанавленому порядку, або за навчальними програмами, затвердженими педагогічною радою, що містять опис результатів навчання в обсязі не меншому, ніж передбачено Державним стандартом та/або відповідними модельними навчальними програмами.

У навчальному плані заклад освіти може поєднувати різні освітні компоненти, зокрема, включати в навчальний план лише окремі навчальні предмети або лише інтегровані курси, або поєднувати навчальні предмети та інтегровані курси.

У **мовно-літературній освітній галузі** для 5–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс мови та літератури корінного народу або національної меншини, інтегрований курс української мови та літератури для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, іноземна мова;

варіант 2 – мова корінного народу або національної меншини, українська мова для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, інтегрований курс літератур (української та зарубіжної / корінного народу або національної меншини та зарубіжної), іноземна мова;

варіант 3 – мова корінного народу або національної меншини, українська мова для класів з навчанням мовою корінного народу / національної меншини, українська література, зарубіжна література, література корінного народу або національної меншини, іноземна мова

чи інші варіанти.

Друга іноземна мова (не менше ніж дві години на тиждень) може бути включена до навчального плану освітньої програми за вибором закладу освіти як вибірковий освітній компонент за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

У **математичній освітній галузі** для 7–9 класів може бути обрано інтегрований курс «Математика» або окремі навчальні предмети – алгебра і геометрія.

У **природничій освітній галузі** для 6 класу може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі (за умови, що модельна навчальна програма цього курсу охоплює географічний складник) або інтегрований курс природничої освітньої галузі і географію (за умови, що модельна навчальна програма інтегрованого курсу природничої освітньої галузі не охоплює географічного складника).

Інтегрований курс природничої освітньої галузі у 5–6 класах вивчається за однією з модельних навчальних програм («Пізнаємо природу», «Довкілля» «Природничі науки» тощо), що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» (додаток 5 до Типової освітньої програми для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти (далі – додаток 5)).

У 7–9 класах може бути обрано інтегрований курс природничої освітньої галузі, зокрема «Природничі науки» (7–8 годин на тиждень) або окремі навчальні предмети – біологія, географія, фізика, хімія. Вивчення окремих навчальних предметів може

бути доповнене інтегрованим курсом «Природничі науки» (2 години на тиждень), який сприятиме інтеграції знань і формуванню в учнівства цілісної наукової картини світу.

Соціальна і здоров'язбережувальна освітня галузь у 5–7 класах реалізується через інтегрований курс (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо), який може бути доповнений одним із курсів соціального, емоційного та етичного спрямування за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами за умови, що для цих курсів заклад освіти використовує модельні навчальні програми, які отримали гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», або навчальні програми, які отримали гриф «Схвалено для використання в освітньому процесі» в установленому порядку.

У 8–9 класах для реалізації мети соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі поєднують такі обов'язкові освітні компоненти: інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі (наприклад, «Здоров'я, безпека та добробут» тощо) і курс «Підприємництво і фінансова грамотність».

У **громадянській та історичній освітній галузі** для 6–9 класів може бути обрано такі варіанти поєднання освітніх компонентів:

варіант 1 – інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі;

варіант 2 – інтегрований курс історії та курс громадянської освіти;

варіант 3 – історія України, всевітня історія, громадянська освіта.

Правознавство є обов'язковим освітнім компонентом галузі в 9 класі.

Інтегрований курс громадянської та історичної освітньої галузі вивчають за однією з модельних навчальних програм, що має гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України», і яка міститься в Переліку модельних навчальних програм цієї Типової освітньої програми (додаток 5).

Під час визначення кількості годин для вивчення освітніх компонентів громадянської та історичної освітньої галузі рекомендовано дотримуватися максимального показника, визначеного для цієї освітньої галузі в додатку 2.

Кількість навчальних годин, визначену в навчальному плані закладу освіти на вивчення вибіркового освітніх компонентів, не зараховують до максимального показника кількості годин, визначеного на ту чи іншу освітню галузь (додаток 2).

Заклад освіти може планувати вивчення певного навчального предмета або інтегрованого курсу концентровано. Навчальні предмети та курси з навчальним навантаженням 0,5 години на тиждень рекомендовано вивчати протягом одного семестру.

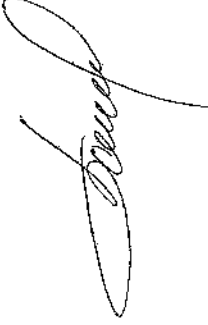
	Природничі науки ²			2	2	2														
Соціальна і здоров'язбережувальна	Інтегрований курс соціальної і здоров'язбережувальної освітньої галузі	1	1	1	0,5	0,5														
																0,5	0,5			
Громадянська та історична	Інтегрований курс історії та громадянської освіти	1	1,5	1,5	2	1,5									0,5	1	0,5			
															0,5	0,5	0,5			
															0,5	0,5	0,5			
Інформатична	Інтегрований курс історії	1	1	1,5		1														
Технологічна	Інтегрований курс мистецтва																			
Мистецька	Інтегрований курс мистецтва	1	1	1	1	1									0,5	0,5	0,5			
															0,5	0,5	0,5			
Фізична культура	Міжгалузеві інтегровані курси ²																			
															3	3	3			

1. Кількість навчальних годин на вивчення окремих предметів «Зарубіжна література», «Література корінного народу або національної меншини» визначає заклад освіти.
2. Друга іноземна мова, інтегрований курс «Природничі науки» у 7–9 класах, міжгалузеві інтегровані курси, курси соціального, емоційного та етичного спрямування впроваджуються за рахунок годин навчального навантаження для перерозподілу між освітніми компонентами.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

Додаток 5
до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 5)

Перелік модельних навчальних програм для 5–9 класів закладів загальної середньої освіти*

Модельні навчальні програми можуть бути розроблені для всього рівня базової середньої освіти (5–9 класи) або окремо для кожного циклу: адаптаційного циклу (5–6 класи) та циклу базового предметного навчання (7–9 класи).

* Перелік модельних навчальних програм є базовим і може бути доповнений іншими модельними навчальними програмами, яким буде надано гриф «Рекомендовано Міністерством освіти і науки України» в установленому порядку.

№ з/п	Назва модельної навчальної програми	
1.	для всього рівня	Українська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Українська мова. 5–6 класи Українська мова. 7–9 класи
	для всього рівня	Українська література. 5–9 класи
2.	для окремих циклів	Українська література. 5–6 класи Українська література. 7–9 класи
	для всього рівня	Зарубіжна література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Зарубіжна література. 5–6 класи Зарубіжна література. 7–9 класи
3.	для всього рівня	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 5–6 класи Інтегрований курс літератур (української та зарубіжної). 7–9 класи

5.	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс української мови і літератури. 5–6 класи Інтегрований курс української мови і літератури. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–9 класи
6.	для окремих циклів	Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 5–6 класи Інтегрований мовно-літературний курс (українська мова, українська та зарубіжні літератури). 7–9 класи
	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 5–9 класи
7.	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням румунською мовою. 7–9 класи
	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 5–9 класи
8.	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням угорською мовою. 7–9 класи
	для всього рівня	Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 5–9 класи
9.	для окремих циклів	Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 5–6 класи Українська мова для класів з навчанням кримськотатарською мовою. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 5–9 класи
10.	для окремих циклів	Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 5–6 класи Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс української мови і літератури для класів з навчанням мовою корінного народу та/або національної меншини. 7–9 класи

11.	для всього рівня	Болгарська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Болгарська мова. 5–6 класи Болгарська мова. 7–9 класи
12.	для всього рівня	Гагаузька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Гагаузька мова. 5–6 класи Гагаузька мова. 7–9 класи
13.	для всього рівня	Мова іврит. 5–9 класи
	для окремих циклів	Мова іврит. 5–6 класи Мова іврит. 7–9 класи
	для всього рівня	Кримськотатарська мова. 5–9 класи
14.	для окремих циклів	Кримськотатарська мова. 5–6 класи Кримськотатарська мова. 7–9 класи
	для всього рівня	Новогрецька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Новогрецька мова. 5–6 класи Новогрецька мова. 7–9 класи
15.	для всього рівня	Польська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Польська мова. 5–6 класи Польська мова. 7–9 класи
16.	для всього рівня	Румунська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Румунська мова. 5–6 класи Румунська мова. 7–9 класи
17.	для всього рівня	Румунська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Румунська мова. 5–6 класи Румунська мова. 7–9 класи

18.	для всього рівня	Словацька мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Словацька мова. 5–6 класи Словацька мова. 7–9 класи
19.	для всього рівня	Угорська мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Угорська мова. 5–6 класи Угорська мова. 7–9 класи
20.	для всього рівня	Болгарська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Болгарська література. 5–6 класи Болгарська література. 7–9 класи
21.	для всього рівня	Кримськотатарська література. 5–9 класи
22.	для окремих циклів	Кримськотатарська література. 5–6 класи Кримськотатарська література. 7–9 класи
23.	для всього рівня	Польська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Польська література. 5–6 класи Польська література. 7–9 класи
24.	для всього рівня	Румунська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Румунська література. 5–6 класи Румунська література. 7–9 класи
25.	для всього рівня	Словацька література. 5–9 класи

	для окремих циклів	Словацька література. 5–6 класи Словацька література. 7–9 класи
26.	для всього рівня	Угорська література. 5–9 класи
	для окремих циклів	Угорська література. 5–6 класи Угорська література. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс болгарської мови та літератури. 5–9 класи
27.	для окремих циклів	Інтегрований курс болгарської мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс болгарської мови та літератури. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс кримськотатарської мови та літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс кримськотатарської мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс кримськотатарської мови та літератури. 7–9 класи
29.	для всього рівня	Інтегрований курс польської мови та літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс польської мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс польської мови та літератури. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс румунської мови та літератури. 5–9 класи
30.	для окремих циклів	Інтегрований курс румунської мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс румунської мови та літератури. 7–9 класи
	для всього рівня	Інтегрований курс словацької мови та літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс словацької мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс словацької мови та літератури. 7–9 класи
31.	для всього рівня	Інтегрований курс словацької мови та літератури. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс словацької мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс словацької мови та літератури. 7–9 класи

32.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс угорської мови та літератури. 5–9 класи Інтегрований курс угорської мови та літератури. 5–6 класи Інтегрований курс угорської мови та літератури. 7–9 класи
33.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс болгарської та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс болгарської та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс болгарської та зарубіжної літератури. 7–9 класи
34.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс кримськотатарської та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс кримськотатарської та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс кримськотатарської та зарубіжної літератури. 7–9 класи
35.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс польської та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс польської та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс польської та зарубіжної літератури. 7–9 класи
36.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс румунської та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс румунської та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс румунської та зарубіжної літератури. 7–9 класи
37.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс словацької та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс словацької та зарубіжної літератури. 5–6 класи Інтегрований курс словацької та зарубіжної літератури. 7–9 класи
38.	для всього рівня для окремих циклів	Інтегрований курс угорської та зарубіжної літератури. 5–9 класи Інтегрований курс угорської та зарубіжної літератури. 5–6 класи

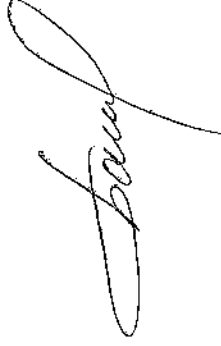
Інтегрований курс угорської та зарубіжної літератури. 7–9 класи		
39.	для всього рівня	Іноземна мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Іноземна мова. 5–6 класи Іноземна мова. 7–9 класи
40.	для всього рівня	Друга іноземна мова. 5–9 класи
	для окремих циклів	Друга іноземна мова. 5–6 класи Друга іноземна мова. 7–9 класи
41.	для окремих циклів	Математика. 5–6 класи
42.	для окремих циклів	Алгебра. 7–9 класи
43.	для окремих циклів	Геометрія. 7–9 класи
44.	для окремих циклів	Математика. 7–9 класи (інтегрований курс)
45.	для окремих циклів	Природознавство (5–6 класи)
46.	для окремих циклів	Природничі науки (7–9 класи)
47.	для окремих циклів	Біологія. 7–9 класи
48.	для окремих циклів	Географія. 6–9 класи
49.	для окремих циклів	Фізика. 7–9 класи
50.	для окремих циклів	Хімія. 7–9 класи
51.	для всього рівня	Технології. 5–9 класи

	для окремих циклів	Технології. 5–6 класи Технології. 7–9 класи
52.	для всього рівня	Інформатика. 5–9 класи
	для окремих циклів	Інформатика. 5–6 класи Інформатика. 7–9 класи
53.	для всього рівня	Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 5–9 класи
	для окремих циклів	Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 5–6 класи Інтегрований курс соціальної та здоров'язбережувальної освітньої галузі (соціального та особистісного розвитку, безпеки і добробуту). 7–9 класи
54.	для окремих циклів	Підприємництво і фінансова грамотність. 8–9 класи
55.	для окремих циклів	Інтегрований курс історії та громадянської освіти. 6–9 класи
56.	для окремих циклів	Вступ до історії та громадянської освіти (інтегрований курс). 5 клас.
57.	для окремих циклів	Інтегрований курс історії. 6–9 класи
58.	для окремих циклів	Історія України. 6–9 класи
59.	для окремих циклів	Всесвітня історія. 6–9 класи
60.	для окремих циклів	Громадянська освіта. 6–9 класи
61.	для окремих циклів	Правознавство. 9 клас

62.	для всього рівня	Мистецтво. 5–9 класи (інтегрований курс)
63.	для окремих циклів	Мистецтво. 5–6 класи (інтегрований курс) Мистецтво. 7–9 класи (інтегрований курс)
	для всього рівня	Музичне мистецтво. 5–9 класи
64.	для окремих циклів	Музичне мистецтво. 5–6 класи Музичне мистецтво. 7–9 класи
	для всього рівня	Образотворче мистецтво. 5–9 класи
65.	для окремих циклів	Образотворче мистецтво. 5–6 класи Образотворче мистецтво. 7–9 класи
	для всього рівня	Фізична культура. 5–9 класи
66.	для окремих циклів	Фізична культура. 5–6 класи Фізична культура. 7–9 класи
	для всього рівня	Робототехніка. 5–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
67.	для окремих циклів	Робототехніка. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) Робототехніка. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для всього рівня	STEM. 5–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
68.	для окремих циклів	STEM. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) STEM. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)
	для окремих циклів	Драмагурія і театр. 5–6 класи (міжгалузевий інтегрований курс) Драмагурія і театр. 7–9 класи (міжгалузевий інтегрований курс)

69.	для всього рівня	Курс соціально-емоційного та морально-етичного спрямування (міжгалузевий інтегрований курс). 5–9 класи
	для окремих циклів	Курс соціально-емоційного та морально-етичного спрямування (міжгалузевий інтегрований курс). 5–6 класи Курс соціально-емоційного та морально-етичного спрямування (міжгалузевий інтегрований курс). 7–9 класи
	для всього рівня	Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 5–9 класи
70.	для окремих циклів	Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 5–6 класи Безпековий практикум (міжгалузевий інтегрований курс). 7–9 класи

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА

Додаток 6

до Типової освітньої програми для 5–9 класів
закладів загальної середньої освіти (розділ 5)

Вимоги до модельних навчальних і навчальних програм

Модельну навчальну програму і навчальну програму розробляють на основі Державного стандарту базової середньої освіти (далі – Державний стандарт). Вона повинна:

ґрунтуватися на визначених стандартом ціннісних орієнтирах (пункт 4 Державного стандарту);

охоплювати формування наскрізних у всіх ключових компетентностях умінь (пункт 9 Державного стандарту);

орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної галузі / галузей, що визначає здатність кожної освітньої галузі формувати всі ключові компетентності через розвиток умінь і ставлень та базові знання (Додатки № 1, 7, 9, 11, 13, 15, 17, 19, 21 до Державного стандарту);

передбачати реалізацію вимог до обов'язкових результатів навчання у відповідній галузі / галузях (Додатки № 2, 3, 4, 5, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22 до Державного стандарту).

Структура модельної навчальної / навчальної програми:

1. *Вступна частина* – пояснювальна записка, де визначено основні положення щодо ролі й значення навчального предмета / інтегрованого курсу в системі загальної середньої освіти (його мету, завдання, принципи, на яких ґрунтується програма, структуру курсу, способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу з цього навчального предмета / інтегрованого курсу тощо).

2. *Основна частина*, де викладено орієнтовну послідовність досягнення очікуваних результатів навчання учнівства за роками навчання, пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності.

3. *Прикінцева частина (за потреби)*, де запропоновано методичні рекомендації з реалізації цієї програми з урахуванням особливостей організації освітнього процесу з навчального предмета / інтегрованого курсу, використання різних систем оцінювання (серед яких формувальне та підсумкове), рекомендовані ресурси, обладнання тощо.

Вступна частина.

У пояснювальній записці:

зазначають освітню(-і) галузь(-і), реалізацію якої(-их) забезпечує навчальний предмет / інтегрований курс;

окреслюють освітню мету навчального предмета / інтегрованого курсу, узгоджену з метою відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) Державного стандарту;

описують способи реалізації цієї програми та особливості організації освітнього процесу під час вивчення цього навчального предмета / інтегрованого курсу.

Формулювання мети має брати до уваги очікувані результати навчання за певним навчальним предметом / інтегрованим курсом і відповідати обов'язковим результатам навчання освітньої галузі / освітніх галузей на рівні базової середньої освіти або її окремому циклі, зокрема відображаючи вміння і якості особистості (компетентності), які мають бути сформовані через діяльність наприкінці навчання за програмою.

Для досягнення мети, визначеної в модельній навчальній / навчальній програмі, потрібно окреслити дидактичні засади її реалізації, зокрема визначити завдання, через які конкретизувати способи досягнення мети та можливості навчального предмета / інтегрованого курсу для досягнення результатів навчання, визначених Державним стандартом для відповідного рівня (циклу) повної загальної середньої освіти.

Водночас мета й завдання мають ґрунтуватися на ціннісних орієнтирах, окреслених Державним стандартом базової середньої освіти, та орієнтуватися на компетентнісний потенціал відповідної(-их) галузі(-ей).

Основна частина.

1. *Очікувані результати навчання.* Послідовність очікуваних результатів навчання є стрижневим компонентом модельної навчальної / навчальної програми, довкола якого розгортається пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу та види навчальної діяльності, які забезпечують реалізацію програми. Очікувані результати навчання мають відповідати визначеним у Державному стандарті базової середньої освіти вимогам до обов'язкових результатів навчання учнівства. Кожен очікуваний результат навчання має бути сформульований на основі відповідного орієнтира для оцінювання з Державного стандарту базової середньої освіти із **зазначенням індексу цього орієнтира**. У послідовності викладу очікуваних результатів у межах теми (розділу, модуля тощо) програми можна дотримуватися послідовності груп результатів навчання, визначених відповідними освітніми галузями в Державному стандарті базової середньої освіти.

Формулювання очікуваних результатів навчання мають відображати процес їх формування через навчальну діяльність учнівства. Для оптимального використання очікуваного результату в системі оцінювання досягнень (зокрема у формуальному оцінюванні), його опис має бути таким, що дає змогу виміряти рівень його досягнення учнями та ученицями. З огляду на це потрібно уникати формулювань на кшталт «має уявлення», «намагається» тощо.

Отже, очікувані результати навчання окреслюють за роками навчання на основі відповідних обов'язкових результатів (орієнтирів для оцінювання) здобувачів освіти з певної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей), відображаючи поступ у розвитку того чи того вміння чи ставлення, послідовність його формування в динаміці освітнього процесу, урахуваючи логіку й наступність викладу змісту навчального предмета / інтегрованого курсу.

2. *Пропонований зміст.* Пропонований зміст може бути структуровано відповідно до компонентів базових знань відповідної(-их) освітньої(-их) галузі(-ей) та (за потреби) конкретизовано з огляду на **мінімальну кількість годин навчального навантаження**, визначену на відповідний навчальний предмет / інтегрований курс у типовому навчальному плані.

3. *Види навчальної діяльності.* Пропоновані види навчальної діяльності повинні узгоджуватися з очікуваними результатами навчання і пропонуваним змістом. Їхній перелік повинен бути **мінімальним й орієнтовним**.

Прикінцева частина.

У прикінцевій частині модельної навчальної / навчальної програми має бути описано стратегію, методичні підходи до спільної діяльності вчителя / вчительки й учнівства щодо досягнення очікуваних результатів навчання з навчального предмета / інтегрованого курсу, окреслено специфічні для навчального предмета / інтегрованого курсу методи й технології навчання, запропоновано орієнтовні ресурси, необхідні для досягнення мети, використання різних систем оцінювання (зокрема формувального та підсумкового), інструментарій для оцінювання тощо.

Модельна навчальна програма / навчальна програма з певного навчального предмета / інтегрованого курсу, яка реалізує частину обов'язкових результатів навчання в межах однієї освітньої галузі, повинна містити вказівку на інші модельні навчальні програми / навчальні програми (одну або кілька), у поєднанні з якими вона охоплюватиме всі обов'язкові результати навчання цієї галузі.

Модельні навчальні програми / навчальні програми з певного навчального предмета / інтегрованого курсу, які реалізують частину обов'язкових результатів навчання в межах однієї освітньої галузі, повинні подаватися на грифування як комплект програм із узгодженими очікуваними результатами навчання в повному обсязі.

У **навчальній програмі** має бути визначена кількість годин, яка необхідна на провадження послідовності досягнення результатів навчання учнів з відповідних навчальних предметів (інтегрованих курсів), змісту тієї чи іншої теми (розділу, модуля тощо) та видів навчальної діяльності учнів.

Навчальну програму предмета, інтегрованого курсу (у тому числі білінгвальних курсів) розробляють на основі обраної(-их) модельної(-их) навчальної(-их) програми(-м) із урахуванням кількості годин, визначених у навчальному плані закладу освіти на вивчення навчального предмета / інтегрованого курсу.

Розробник навчальної програми може:

доповнювати зміст обраної модельної навчальної програми, залучаючи регіональний компонент;

розширювати / поглиблювати або уцілювати зміст окремих елементів (розділів, тем, модулів тощо) обраної модельної навчальної програми, зважаючи на потреби учнівства, матеріально-технічне забезпечення закладу освіти, запити батьків, громади тощо;

вилучати окремі питання з метою уникнення надмірної деталізації змісту навчального матеріалу;

змінювати послідовність вивчення тем, запропоновану обраною модельною навчальною програмою, не порушуючи логічної послідовності досягнення результатів навчання;

доповнювати тематику практичних / творчих робіт.
Загальний обсяг таких змін може досягати 20%.

Структура модельної навчальної / навчальної програми

Назва навчального предмета / інтегрованого курсу
Цикл, роки навчання

Вступна частина.

Основна частина.

Клас навчання

Очікувані результати навчання	Пропонований зміст навчального предмета / інтегрованого курсу	Пропоновані види навчальної діяльності
	Назва теми, змістової лінії, розділу, модуля тощо	

Прикінцева частина.

**Т. в. о. генерального директора
директорату шкільної освіти**

Тетяна БАЛАШОВА